

M é r g e s g o m b a

A Földön manapság rengeteg a háború, az erőszak, az öklés – és rengeteg a földrengés, az árvíz, a hurrikán. Mintha a gonosz indulatok gonosz erőket hívnának életre.

- Én nem akarok semmiféle kirándulást, én holnap este haza akarok menni!
- Na, de arany szívem! Mikor indul a Hold-Föld járat, amire a jegyünk szól?
- Nox-253-kor. •

– Na, látod! Szóval holnap, késő este. Én meg holnap korán reggel akarok elvinni a terepjáróval. Elindulunk Nox-269-kor, esetleg még korábban. A távolság csak olyan száz km lehet. Na, légy szíves!

– De mi a macskát akarsz te attól a barlangtól? És pont most? Amikor csomagolni kell, amikor készülni kell...

– Becsomagolsz te még ma este, amilyen ügyes vagy!

– Te csak ne udvarolj! Tegyük fel, hogy be tudok csomagolni, noha pillanatnyilag semmi kedvem. De mégis: pont most kell ez neked?

– Persze, hogy pont most! Ha egyszer pont most délután jelentette a déli 20-as járó, hogy barlangot fedezett fel! Hát nem érted, hogy ilyen még nem volt?

– Milyen nem volt? Már legalább ezer barlangba bemászáltál, csúsztál, másztál, összefagytál, némelyikbe engem is berángattál, mi új van még egy barlangban?

– Az, hogy ez a Holdon van, hát nem érted? Otthon mászkáltam be abba az ezer barlangba, ami mellesleg erős túlzás! Itt még senki nem látott barlangot, hát nem érted?

– És neked oda be kell másznod. Nem ér rá a szabadság után?

– Nem! Hogyne, hogy valaki megelőzzön! Hogyne, hát ki tudja, mit rejt egy ilyen barlang? Mondom, hogy itt még nem láttunk barlangot! Mindenféle összeborult sziklák között egy-egy átjárót, azt igen, de egy igazi barlangot... Ki tudja, mi van benne? Talán ott van a rég keresett holdi élet, a felszín alatt! Valami növényféle... Talán még barlangrajzok is vannak benne...

– Elmész a fenébe a barlangrajzokkal! Az őseemberek felugrottak a Holdra, tele-rajzolni a barlangok falát!

– Dehogyan! A holdlakók rajzolták.

– Téged nem zavar, hogy nincsenek holdlakók?

– Ki tudja? A sci-fi-írók már évszázadok óta írnak a holdlakókról. És milyen változatosokról! Hátha tudták, mit beszélnek!

– Ugyan, a sci-fi-írók! Azoknak semmi érzékük a realitásokhoz!

– Nem is kell nekik! Egy rendes sci-fi-író hivatalból a fantáziáját működteti, nem a realitásérzékét! És mégis... Látod, megírták előre a repülőgépet, az űrrakétákat, sőt, minket is. Hiszen itt vagyunk, telepesek vagyunk a Holdon.

– Ez igaz... De azt írták, hogy kupolák alatt fogunk élni. Szót sem ejtettek a légkörről, a holdi erdőkről.

• Hja, ismerni kell Szíriusz kapitány viselt dolgait!

– Jó, hát nem találták el egészen pontosan a jövendőt. A lényeket csak elkapták! Az is elegendő, ha a holdlakókat is nagyjából találták el. És mi megtaláljuk a nyomait holnap... Hú, micsoda felfedezés lenne!

– Rendben van, menjünk! De figyelmeztetek, hogy mindenféle gyanús lyukakba nem préselem be magam! Sőt, téged sem foglak engedni. És minden akku legyen rendszeren feltöltve! És ha hupikék sziklarajzokat vagy kőbe vésett holdkönyvtárat vagy holdvárost találsz egy halom farsangoló, hatlábú, sárkányfejű lényel, én Nox-250-kor akkor is eljövök és elhozom a terepjárót is, mert el akarom érni az esti gépet! És akkor maradhatsz az imádott barlangodban és gondolkodhatsz két hétig, amíg érted nem megyek! Esetleg haza is gyalogolhatsz. Hát úgy készülj!

– Jól van, no, jól van! Eljövünk Nox-250-kor, ha akármit fedezünk is föl. Különb-
ben sem túl valószínű, hogy egy holdvárosra találjunk. Sőt, egyéb-
re is aligha. Ez csak a fantáziám. Ez csak egy barlang. Később majd rendszeren bejárjuk a csoporttal, majd a szabadságunk után.

● – Na, itt vagyunk. Védősisakok, a lámpád ég? Gyufa? Nem tör a bakancs? Jól fekszik a zsák? Mit felejtünk el? Na, indíts!

– Semmi gyanús lyuk!

– Semmi.

– És Nox-250!

– Annyi.

– Egész sima talaj. Könnyű menni.

– Még eddig.

– Te csak ne ijesztgess engem, vagy most rögtön visszafordulok!

– Jól van, no! Visszaszívtam! Tényleg könnyű menni. Szinte mintha mesterségesen lenne elsimítva.

– Az nem valószínű. Nézd, a végén igazad lesz! Nézd, mennyi gomba! A földön, a falon, a mennyezetten is! Nahát! Mégis van holdi élet! Ember, ez igazán nagy felfedezés! De azért megyünk Nox-250-kor!

– Megyünk! Megyünk? De szívem, hát nem érted...

– Nem értem! Tied a dicsőség, felfedezted, majd elmondhatod megfelelő helyen, de én utazni akarok. Tanulmányozd inkább a gombáidat!

– Tényleg gombaformája van. De hát ez nem lehet igazi gomba!

– Földi értelemben. De holdiban?

– Igazad van. Mit tudhatunk mi a helyi élővilágról? Még azt sem tudtuk eddig, hogy egyáltalán létezik, hogy itt egy gomba létezik. Pontosabban valami gomba-szerű. Megkóstoljuk?

– Hülye vagy? Még a Földön sem, amit nem ismerek!

– Jó, jó, ne pattogj! Viccnek szántam.

– Mit mondjak, nem volt egy egeket ostromló élc! Idegen életformát talál és meg akarja enni! Hát némelyik haspók...

– Várj már, oltsd csak el a lámpát! Szerintem ezek a gombák világítanak.

– Én semmit sem látok. Vagy várj! Csakugyan! Halványan ugyan, de világítanak.

– Akár így is hagyhatjuk a lámpákat. Legalább nem merül az akku. Ezt az ösvényt így is látjuk.

– Nekem ne beszélj az akku merüléséről! Addigra kint akarok lenni. Hanem, hal-
lod... Ez az ösvény itt a gombák között...

– Mi bajod veled?
– Hogyan szokott ösvény keletkezni?
– Az állatok tapossák ki a... Te szentséges ég! Gondolod?
– Hát... Elgondolkodtató... És én még gyanús lyukaktól félttem!
– Akkor most visszakapcsoljuk a lámpákat.
– De akkor hamarabb meglátnak!
– Viszont mi is őket! Ebben a félhomályban ők vannak előnyben. A helyiek. Bármilyenek is legyenek.

● – Itt százfelé ágazik az ösvényünk. Nézd, milyen szép nagy terem lehet ez! Ajaj, és rengeteg kis barlang nyílik belőle, és az ösvények egyenesen azok felé vezetnek. Ez is, ez is, ez is... Ajaj!

– Úgy, ahogy mondd! Nem kéne nekünk elmenni innen a fenébe? Amíg tudjuk, honnan jöttünk be. Aztán majd visszajöhetsz a csapattal, meg, gondolom, mindenféle tudósokkal, de rendesen felszerelve és... fegyverrel.

– Félsz?

– Igen!

– Hiába, a nők! Ilyen felfedezés küszöbén gyáván megfutamodni!

– A felfedezés ugyan nagyszerű, csak tudnám, mitől reszket a hangod!

– Az én hangom nem reszket! Vagy ha mégis, hát a pillanat nagyszerűségétől, ami – mint tudjuk – szorítva hat le keblemre. De ha annyira félsz, forduljunk vissza! Bár éppen van nálam festék, hogy útirányt jelöljek...

– Csak nincs fal, amin jelölj, mert mindenütt gombák vannak. Azt meg nem tudhatjuk, hogy azok mit tesznek, ha lefested őket... Esetleg harapnak...

– A fantáziád! De, persze, tényleg nem tudhatjuk.

– Nem bizony! Na, fordulj, lódulj!

– Állj! Itt jöttünk be?

– Itt.

– Ez a rongycsomó is itt volt?

– Hát... nem láttam, de attól lehetett. Azt hiszed...

– Már nem tudom, mit higgyek. Megpíszkáljam?

– Jaj! Inkább ne! Ne vakmerősködj!

– Megegy a kíváncsiság!

– Vagy ez az izé!

– Tari nem megegy idegen.

– Iiiiiiiiiiiiiiiiiiiii!

– Idegen nem hangos! Fül fáj!

– Ez a rongycsomó beszél!

– Tari nem rongycsomó. Tari ember.

– Már hogy lennél ember? Nem is hasonlítasz ránk.

– Miért hasonlít? Mi ember?

– Hát... gondolkodó, tudatos lény.

– Igen. Tari ember.

– De az emberek a Földön élnek!

– Földön... Földön... aha, Karán! Nem. Emberek mindenhol, nagy világegyetem.

– Hm. Igazad lehet.

– De honnan tudsz te a mi nyelvünkön?
– Dolgozik olyan... táviró. Rádió. Hallgat sok rádió.
– Csak nem azt akarod mondani, hogy van egy rádiód? Honnan?
– Rádió nem enyém. Rádió városé. Épít mester.
– Város??? Holdbéli város???

– Idegen nem hangos. Tarán sok város. Benne sok tari. Régen.
– Hogy a Holdon sok város van? Mi az, hogy régen? Most nincs sok város?
– Város van. Tari nincs. Nem működik. Meghal.
– Állj, ezt nem értem! A városok megvannak, de nem működnek? Nincs bennük ember? Mármint tari?
– Igen. Minden tari meghal.
– Honnan tudod? Hátha vannak máshol? Más városban. Ha olyan sok városotok van, akkor máshol lehet...
– Dolgozik rádió. Utolsó tari. Megy más város. Nincs tari. Csak vázak.
– Hát ez nem igaz! Hát fölfedezünk egy holdbélit, egy igazi holdbélit, az meg azt állítja, hogy városai voltak, hogy egy egész civilizációja volt itt a Holdon, és akkor kihalnak! Képesek kihalni! Mikor haltak meg?
– Két karai év. Vagy három. Karik már voltak itt.
– Karik? Ja, ez mi leszünk. Földiek. Már itt voltunk? Persze, hogy itt voltunk, legalább 120 éve itt vagyunk! És volt mellettünk egy másik civilizáció? És észre sem vettük? Ennyire vakok vagyunk? Ennyire elbújtatok? Elölünk bújtatok el? Hol vannak azok a városok?
– Tara felület alatt. Ösvény visz oda. Város.
– Ezek az ösvények? Földalatti városokba visznek? Izé... felszín alatti. Te, ennek nincs értelme. Nem is hiszem. Mit esznek a tarik?
– Ez itt.
– Gombát? Gombát esznek? Hát azt lehet, jó sok van belőle. És világít is. Ezt elhihetem. De mondd, hogy nem fagytatok meg a hosszú éjszakák alatt? Még ha mindjárt a felszín alatt éltetek is. A Hold nem melegít belülről, mint a Föld.
– Gomba melegít. Gomba csinál levegő. Gomba étel és fény. Gomba ajándék. Tara adta népnek. Tariknak. Gomba kell etet, halott tarik. Gomba kell itat, víz város mellett. Gomba kell imádkozik. Megy város, imádkozik, megy lakás, imádkozik, megy... mindenhová, imádkozik.
– Szimbiózis. Egymást eszik. Juj, de undorító!
– Hallgass! Nem is csodálom, hogy imádjátok a gombát, ha az egész életetek rajta múlt! De megint nem értem. Itt rengeteg gomba van. Miért haltak meg a tarik, ha van mit enni, van meleg és fény is?
– Politika.
– Ne viccelj! Ilyen szót honnan tudsz? A politika nem öl. Azt azért nem.
– Politika öl. Egy vezető mondja: fehér. Másik vezető mondja: fekete. Tari látja: szürke. Vezető veri vezetőt. Előbb szóval, utána kézzel. Utána öli meg. Akar hatalom. Tari engedelmeskedik vezetőnek. Minden tari.
– Akkor nálatok kissé heves pártharcok lehettek. Tiszta kabaré! De akkor sem értem! Nincs annyi vezető, hogy egész városok kiirtsák egymást. Háború?
– Nem háború. Tari békés. Nem. Vezető megöl másik. Vezető rossz. Meghal. Sok gomba eszi meg. Sok gomba lesz rossz. Jó tari megeszi rossz gomba. Tari lesz rossz. Öl. Aztán meghal. Megint sok gomba lesz rossz. Terjed. Elfogy város.

– Járvány. Értem. De hogy minden város... Még hogy békés a tari, mikor a vezetők gyilkolásszák egymást, kacagnom kell! Te, mondd! Te is öltél?

– Nem, nem. Mentem felszín, vizsgáltam rádió kinn. Hallom, van baj. Mentem vissza, nincs város. Csak vázak. Mentem másik város. Máshol is vázak.

– Szóval, már nem is volt kit megölnöd. Ha rossz vagy is. Minket meg talán nem tudsz megölni.

– Nem, nem. Nem eszik rossz gomba.

– De ha minden gomba rossz, akkor te még hogyan élsz?

– Nem minden gomba rossz. Megismer színe.

– Aha. És most mit esznek a gombák, hogy a tarik mind meghaltak?

– Nem mindegy az neked?

– Gomba eszi másik gomba. Terjed.

– A rossz gomba terjed?

– Igen. Régen gomba él város mellett. Most gomba él felszín mellett. Felszín van levegő, gomba megy ki.

– Húha! Jön kifelé?

– És máshol is lehet kijárat. Mondd, te tari ember! Van máshol is kijárat a felszínre?

– Van. Sok.

– De hogy lehet, hogy eddig nem vettük észre?!

– Mindenesetre induljunk kifelé, mert el akarom érni a gépet! Örülök, tari, hogy megismertelek, de annak egyáltalán nem örülök, amit hallottam tőled. Vigyázzon rád a te istened!

– Vigyáz rád Kara istene!

● – És mi van, ha hazudik?

– Akkor legfeljebb megmenekülünk. Én erre most nem alapoznék.

– Most mit teszünk? Bejelentjük? Gondolod, elhiszik nekünk becsületszóra, amit itt hallottunk?

– Ha elhiszik, idejönnek lángszórával, felperzselik. És persze elpusztítják a tari civilizáció összes emlékét. A megmaradt gombák még rosszabbak lesznek. Talán már kifecskendezik a mérgeket vagy harapnak, vagy tudomisen... És terjednek tovább.

– És ha nem jelentjük be?

– A gomba terjed, jön kifelé. És addigra mind rossz lesz, mert a járvány is terjed. És biztosan lesz legalább egy ember, aki megeszi, mert az emberi butaság határtalan. Az emberi kíváncsiság is, sajnos. Elég valami kertész-lélek, hogy a gomba a város közelébe kerüljön.

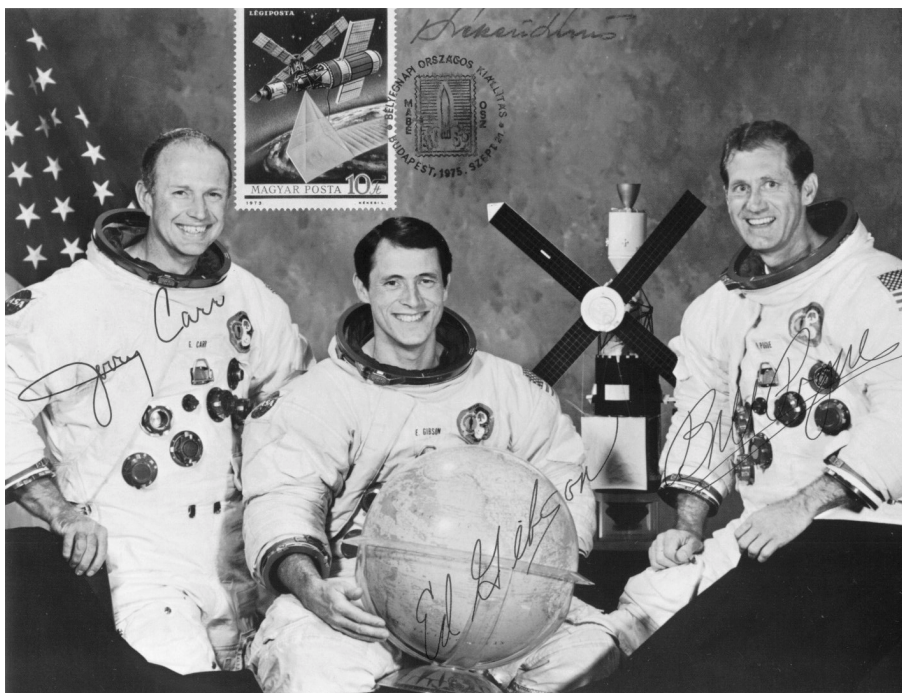
– Vezess inkább, el akarom érni a gépet! Szerintem most nem jelentünk be semmit, mert akkor rögtön lezárják a Holdat.

– És ha a szabadság után már késő lesz?

– Hát muszáj nekünk visszajönni?

– De ez piszkos munka!

– Piszkos. Nézd, most jön fel a Föld! Segít nekünk autózni azzal a szép kék fényével.

A Skylab űrállomás 3. számú legénysége (Skylab-4-es vállalkozás) G. P. Carr parancsnok, E. G. Gibson és W. R. Pogue 1973. november 16-án indult a 84 nap 1 óra 16 perces rekordhosszúságú űrrepülésre.

Az első közös szovjet-amerikai űrrepülés legénysége (balról jobbra): D. K. Slayton, T. P. Stafford az amerikai egység parancsnoka, V. D. Brand, A. A. Leonov a szovjet egység parancsnoka és V. N. Kubaszov fedélzeti mérnök. A Szozuz-19 (1975. július 15-én indult és 5 nap 22 óra 30 perccel repült) és az Apollo-21 (1975. július 15-én indult és 9 nap 1 óra 25 perccel repült) űrhajó 1975. július 17-én összekapcsolódott, majd T. P. Stafford parancsnok és D. K. Slayton átszálltak a szovjet űrhajóba.